

Bygningsvernrådgivere i hele Innlandet

Bakgrunn

- Før regionreform: Etablert i Oppland, lang erfaring
- Samarbeid mellom fylket, museene og kommunene
- Tjeneste til private og offentlige eiere av kulturminner/verneverdige bygg
- Gode resultater i gamle Oppland – ønske om at ordningen også skal etableres i hele Innlandet: **Vedtak i fellesnemnda for Innlandet fylkeskommune, september 2019 : «Fellesnemnda anbefaler at det arbeides med en videreutvikling av bygningsvernrådgivertjenesten knyttet til museene for hele Innlandet».**

Behov

Kongsvingerregionen (12851)
Ruin eller fjernet: 3581
Annet SEFRAK-objekt: 4691
Meldepliktig §25: 4579
Freda bygninger: 96

Kulturminnefondets betydning for lokal verdiskapning

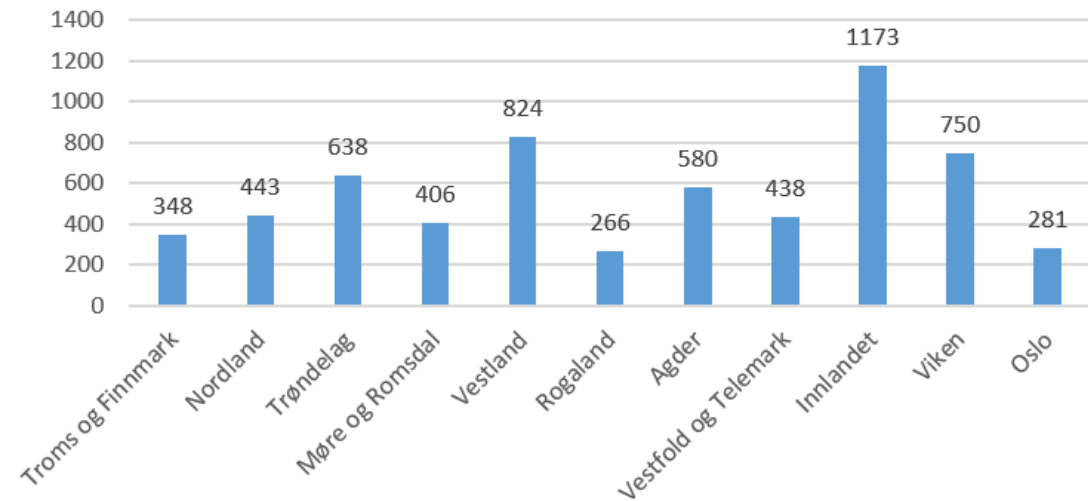
I 2020 passerte Kulturminnefondet 1 milliard kroner i tildelinger til over 6.000 prosjekter.

– Kulturminnefondet støtter prosjekter over hele landet og bidrar på den måten til nytt liv i det som ofte er forfalne kulturminner, forteller styreleder Tine Sundtoft. Hun viser til at Kulturminnefondets tilskudd på 1 milliard har ført til 3,5 milliarder kroner i samlet innsats på kulturminner – noe som har skapt aktivitet i hele Norge. En analyse fra Menon Economics viser at tilskudd fra Kulturminnefondet utløser stor privat innsats og tilskudd fra andre. Ifølge analysen fører én krone i tilskudd fra Kulturminnefondet til at det brukes 3,50 kroner på bevaringsarbeidet.

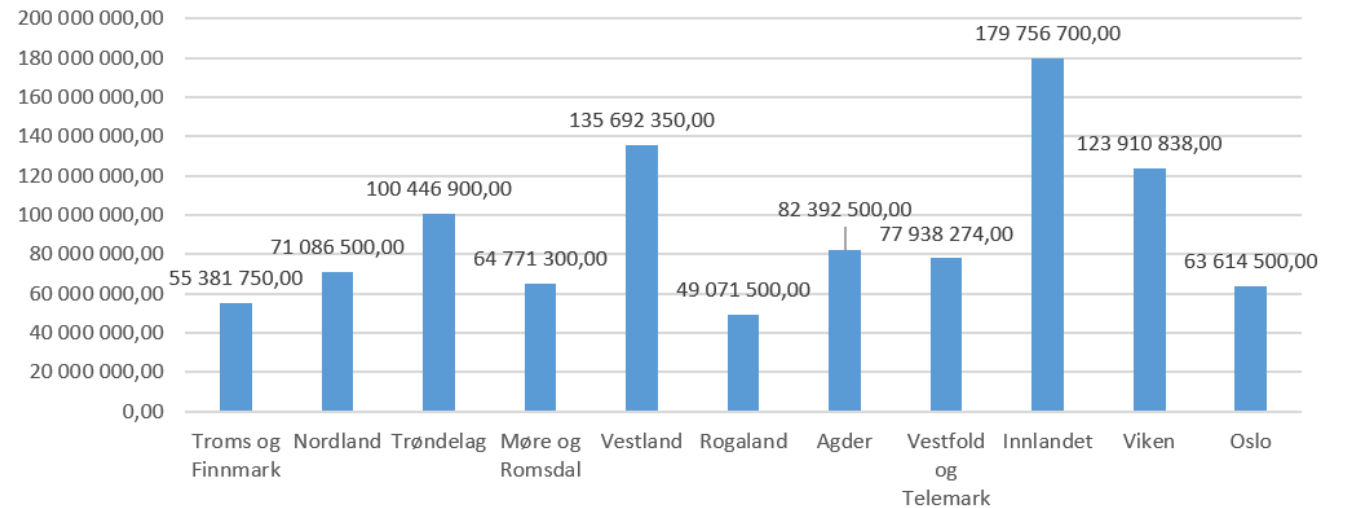
Et eksempel på resultater

Søknader og tildelinger fra Kulturminnefondet

Antall søknader

Tilskuddfordeling i kr.

Tilskudd fra Kulturminnefondet til prosjekter i Kongsvingerregionen

- Gjennomsnittlig tildeling av midler til kommuner i Innlandet ligger på 3 907 754,- i perioden 2003 til 2021.
- For Kongsvingerregionen er tildelingen per kommune i samme periode gjennomsnittlig 2 408 416,-.
- Nord-Gudbrandsdalen toppe statistikken med gjennomsnittlig tildeling på 8 474 000,- pr kommune, noe Kulturminnefondet setter i direkte sammenheng med bygningsvernråd giverordningen.

Bygningsvern i Kongsvingerregionen

- Anlegg og områder av nasjonal betydning; Øvrebyen, skogfinsk byggeskikk og kulturmiljøer, flere store anlegg knyttet til kultur, næring og industri.
- Mange bygninger i regionen med relativt dårlig tilstand.
- Etterspørsel merkes i museene.
- Kulturminneplaner i kommunene understreker behovet.
 - Eidskog kommune: 50 % stilling på budsjettet fra 2022 – oppfølging av handlingsdel i planen.
- **Gjennomsnittlig tildeling fra Kulturminnefondet står IKKE i forhold til behovet i regionen.**

Ivaretagelse av skogfinsk kultur

- Skogfinsk museum får tilskudd fra Riksantikvaren til forprosjekt knyttet til opprettelse av et bygningsvernsenter.
- Skogfinsk museum, og et kommende bygningsvernsenter knyttet til museet, vil være en naturlig samarbeidspartner for bygningsvernradgiveren.
- Ifølge Kulturminnefondet er det kun kommet 68 søknader på skogfinske objekter siden fondets opprettelse i 2003. Tallet inkluderer søknader fra Viken fylkeskommune og søknader som har fått avslag. Det er gitt et samlet tilskudd på 6 600 000,- i perioden.
- **En bygningsvernradgiver for Kongsvingerregionen vil kunne bidra til å øke antallet søknader spesifikt for skogfinske bygninger og kulturmiljøer** og kan dermed, sammen med Skogfinsk museum, bidra til å styrke vernet av skogfinsk kultur i Innlandet fylke.

Ordningen i praksis

- Bygningsvernrådgivere knyttet til Anno museum gir ett gratis dagsverk til private eiere og kommuner i spørsmål om tiltak og kostnadsoverslag til stående kulturminner og kulturmiljøer.
- Uavhengighet i forhold til kommunal/fylkeskommunal saksbehandling bidrar til god dialog mellom private eiere og forvaltningen.
- Mer effektiv saksbehandling fordi sakene blir godt belyst.
- Anno Museum tar arbeidsgiveransvar, men i all hovedsak vil bygningsvernrådgiverens arbeid ligge utenfor egen organisasjon.
- Museene som læringsarenaer.
- Bidrar til å nå bærekraftsmål: Det er alltid mer bærekraftig å ta vare på eksisterende bebyggelse i forhold til å rive og bygge nytt.
- Bidrar til å skape et lokalt marked for håndverkere med antikvarisk kompetanse.
- Samarbeid med utdanningsinstitusjonene om kompetanseheving for håndverkere.

Forslag

Region	Arbeidsplass	Stillingsbrøk	Kostnad	% IFK	IFK	% Anno	Anno	% Kommuner	Kommuner	Antall kommuner
Kongsvinger-regionen	Anno Kongsvinger museum	100	1 000 000	40	400 000	30	300 000	30	300 000	6
Sør-Østerdals-regionen	Anno Glomdalsmuseet	100	1 000 000	40	400 000	30	300 000	30	300 000	6
Hamarregionen	Anno Domkirkeodden	100	1 000 000	40	400 000	30	300 000	30	300 000	4
Nord-Østerdalen	Anno Musea i Nord-Østerdalen	100	1 000 000	40	400 000	30	300 000	30	300 000	6
	Sum	400	4 000 000	160	1 600 000	120	1 200 000	120	1 200 000	22